

Kyrkoherden i Täby församling
Michael Öjermo

Riktlinjer för begravningsgudstjänst i Täby församling

Grundläggande förutsättningar

Begravningsgudstjänsten är en kyrklig handling, men insatt i ett större sammanhang eftersom Täby församling bedriver begravningsverksamheten som är en uppdragsverksamhet och regleras i *Begravningslagen (SFS 1990:1144)* och *Begravningsförordning (1990:1147)*.

Så här beskriver Kyrkoordningen (KO) begravningsgudstjänsten:

I begravningsgudstjänsten tar församlingen och de sörjande avsked och överlämnar den som har dött åt Guds barmhärtighet. Kyrkan tror och bekänner att Jesus Kristus genom sin död har burit människans död och genom sin uppståndelse segrat över döden och öppnat vägen till det eviga livet.

Vid begravningen kommer såväl sorgen och dödens allvar som hoppet och uppståndelsens ljus till uttryck. Den blir samtidigt en påminnelse för de närvarande att själva besinna sig inför livets frågor och dödens allvar.

Den dubbelhet av död och liv, mörker och ljus som finns i varje människas liv och i korsets evangelium sätter således sin prägel på begravningen, men sorgen och döden får en ny och annorlunda karaktär, när den bärs upp av uppståndelsens och den himmelska lovsångens ton (*KO, kapitel 24, Inledning*).

Så här beskriver Täby församling arbetet med de kyrkliga handlingarna dop, bikt, vigsel och begravning i sin verksamhetsplan:

Täby församling firar gudstjänst och samlar människor till kyrkliga handlingar för att Gud ska bli ärad och få möjlighet att ta del av gudstjänstlivets gemenskap; genom bön och lovsång, musik, förkunnelse och nattvardsfirande. Gudstjänsten gestaltas så att den är liturgiskt vacker, har en tydlig förkunnelse och erbjuder delaktighet, mänsklig värme och gemenskap. Förkunnelsen utformas så att den blir till hjälp för den enskilde att tolka sitt eget liv i ljuset av bibeln och den kristna traditionen. De kyrkliga handlingarna markerar viktiga händelser i en människas liv och är gudstjänster där den enskilda människans liv speglas i ljuset av Guds skaparvilja. Kyrkomusiken ska fördjupa upplevelsen av gudstjänster och kyrkliga handlingar (*Budget och verksamhetsplan 2021*).

Praktiska åtgärder

Rätt till begravningsgudstjänst

Dödsboet har rätt till begravningsgudstjänst i Svenska kyrkans ordning när den avlidna tillhörde Svenska kyrkan. Även när den avlidna inte tillhörde Svenska kyrkan får en begravningsgudstjänst genomförs, om det finns särskilda skäl. Beslut om rätt till begravningsgudstjänst fattas av kyrkoherden för den församling där gudstjänsten begärs (*KO, 24 kap., § 1 a*).

Tillhörde den avlidne inte Svenska kyrkan och kyrkoherden beslutar om rätt till begravningsgudstjänst har kyrkofullmäktige i Täby församling fastställt vilken avgift som ska tas ut av dödsboet.

Församlingens initiativ

Bokningen ska uppmärksamma vilka av församlingens medlemmar som avlider och bevaka att dödsboet tar kontakt med församlingen för att ordna med begravningsgudstjänst.

Om något dödsbo inte tar kontakt inom två veckor gäller följande:

När någon som tillhörde Svenska kyrkan har avlidit och inte har en anhörig som ordnar med begravningen ska församlingens kyrkoherde verka för att begravningen sker enligt Svenska kyrkans ordning, om inte särskilda skäl talar mot detta (*KO, 24 kap., 4§*).

Församlingen samverkar med Täby kommun för att via socialtjänsten ombesörja att begravningstjänster kan genomföras i sådana fall.

Dödsboets initiativ

Som regel tar dödsboet på eget initiativ kontakt med bokningen för att bestämma tid för begravning.

Församlingens präster leder begravningstjänster enligt schema som kyrkoherden bestämmer. Om dödsboet önskar någon särskild av Täby församlings präster att leda begravningstjänsten, så erbjuds de tillfällen då den prästen har, enligt schema, bestämda begravningsdagar. Om en familj vill att någon annan än en präst anställd i Täby församling ska leda begravningstjänsten kan kyrkoherden överenskomma med en präst för just det tillfället.

Det förutsätts att de präster som i så fall tillfälligt leder en begravningstjänst i Täby församling tar kontakt med kyrkoherden i god tid innan och följer anvisningar i denna riktlinje (*KO, 18 kap., 16 §*).

Bokningen skickar tillsammans med bekräftelsen ut en särskild folder, beslutad av kyrkoherden, som beskriver hur en begravning går till i Täby församling.

Det finns möjlighet att erbjuda lokal för efterföljande samling i församlingens kyrkor och i Täby gård i anslutning till begravningstjänsten efter vissa begravningstider, enligt taxa fastställd av kyrkofullmäktige.

Själaringning och tacksägelse

I Täby församling sker själaringning och hålls tacksägelse vid en gudstjänst som kyrkoherden bestämmer så snart som möjligt efter att en medlem av Svenska kyrkan avlidit (*KO, 24 kap., 6§*).

Sommartid hålls inte själaringning och tacksägelse i Tibble kyrka, eftersom det under sommartid firas många konfirmationsgudstjänster i den kyrkan.

Bokningen skickar en särskild inbjudan till dödsboet att komma till tacksägelsen.

Tacksägelsen är som regel infogad i Kyrkans förbön i gudstjänsten. För varje avliden tänds ett ljus när namnet läses upp. Själaringningen sker som en del av förbönen.

Prästens åligganden före begravningsgudstjänsten

När en kyrklig handling är bokad av bokningen skrivs en bokningsbekräftelse ut som tillställs prästen och musikern och som utgör underlag för serviceenhetens planering. Bokningsbekräftelsen ska så långt möjligt innehålla fullständiga kontaktuppgifter till den som bokat handlingen. Inte minst viktigt är det med en e-postadress. Därtill skrivs en blankett för registrering av handlingen i kyrkobokföringen ut. Utan den blanketten ska prästen bara i undantagsfall genomföra en kyrklig handling. Det åligger prästen att kontrollera att blanketten är utskriven, att uppgifterna på den stämmer och att efter genomförd kyrklig handling underteckna och återsända blanketten till bokningen.

Den präst som ska leda begravningsgudstjänsten tar genast kontakt med dödsboet för att träffas till ett samtal (*se vidare KO, 18 kap., 15 §*). Kontakten ska tas senast inom två arbetsdagar efter det dödsboet varit i kontakt med bokningen. Om prästen är förhindrad att ta kontakt inom två arbetsdagar på grund av semester, ledighet eller annan frånvaro, så meddelar bokningen när dödsboet kan förvänta sig att prästen tar kontakt.

Ett begravningsamtal tar inte mer än en timme och ska vara ett tillfälle för prästen och familjen att lära känna varandra och planera begravningsgudstjänsten.

Ett begravningsamtal genomförs som regel i församlingens lokaler, men kan också genomföras hos familjen.

Andra språk än svenska

Täby församling försöker så långt det är möjligt att erbjuda kyrkliga handlingar på andra språk än svenska.

Visning av den avlidne (bisättning eller utfärdsbön)

Om anhöriga önskar se den avlidne före begravningsgudstjänsten ska det ordnas i samverkan med begravningsbyrån. Önskar anhöriga att den präst som senare ska leda begravningsgudstjänsten ska vara med vid visningen så ingår det i prästens åtagande.

Gåvor

Om någon av församlingens medarbetare, eller präster anlitade för en viss kyrklig handling av församlingen, erhåller en penninggåva i samband med en kyrklig handling som dop, vigsel eller begravning gäller följande (*se vidare KO, 18 kap., § 16 a*).

Gåvan ska snarast lämnas in till församlingens administrativa avdelning med kontaktuppgifter till givaren. Gåvan förmedlas vidare till stöd för församlingens barn och ungdomar, diakoni eller Svenska kyrkans internationella arbete, beroende på givarens intentioner. Administrativa avdelningen skickar ett tackbrev till givaren som är undertecknat av kyrkoherden. Tar kyrkoherden emot en gåva ska någon annan skriva under tackbrevet. Om givaren önskar vara anonym gäller samma ordning om att gåvan lämnas in till administrativa avdelningen. Anonyma gåvor förmedlas till stöd för församlingens barn och ungdomar.

Begravningsgudstjänsten

Begravningsgudstjänsten följer ordningen i Kyrkohandbok för Svenska kyrkan. I en bilaga till dessa riktlinjer anges i vilken ordning begravningsgudstjänstens moment ska följa på varandra.

Flera kan ta aktiv del och medverka i en begravningsgudstjänst, som till exempel sångsolister och textläsare och förebedjare. Förinspelad musik förekommer inte. Dödsboet behöver ibland bistå med noter till musik som ska framföras. Församlingens kyrkomusiker gör enskilda överenskommelser för varje enskilt fall om att öva med sångsolister innan en viss kyrklig handling.

Den präst som leder en begravningsgudstjänst avgör lämplighet och omfattning av fotografering eller filmning under gudstjänsten.

Önskar dödsboet att präst eller pastor från något annat kristet samfund ska medverka vid begravningsgudstjänsten så beslutar kyrkoherden om den saken. Begravningsgudstjänsten följer i så fall Kyrkohandbok för Svenska kyrkan och den som leder begravningsgudstjänsten är en präst i Svenska kyrkan.

Det finns särskilda bestämmelser för upplåtelse av kyrka om ett dödsbo önskar genomföra en begravningsgudstjänst enligt något annat kristet samfunds ordning. Önskar dödsboet att en präst från Svenska kyrkan medverkar vid en sådan begravningsgudstjänst försöker vi så långt som möjligt gå sådana önskemål till mötes, efter beslut av kyrkoherden.

Om dödsboet inte kommer överens med den präst som ska leda begravningsgudstjänsten om utformning eller genomförande avgör kyrkoherden frågan, så långt som möjligt i samtal med dem det gäller.

Om det hålls minnesstund efter en begravningsgudstjänst och dödsboet inbjuder prästen att delta är det lämpligt att prästen ger sig tid att närvara.

Efter begravningsgudstjänsten

Blankett för registrering i kyrkobokföringen ska snarast lämnas av prästen till bokningen. I Täby kyrka finns en särskild låst postlåda där blanketter för kyrkliga handlingar kan lämnas.

Gravsättning

Begravningsverksamheten är en uppdragsverksamhet som regleras i Begravningslagen (SFS 1990:1144) och Begravningsförordning (1990:1147). Täby församling bedriver begravningsverksamhet, som beskrivs så här i Verksamhetsplan och budget 2018:

Kyrkogårdsförvaltningen är en organisatorisk del av Täby församling som är huvudman för begravningsverksamheten i Täby kommun.

Därtill bedriver församlingens gravskötsel, som inte är en del av begravningsverksamheten.

För att teckna ett gravskötselavtal krävs att någon är antecknad som gravrättsinnehavare i gravboken. Ansvar för begravningsplatsens skötsel delas mellan Täby församling och de enskilda gravrättsinnehavarna. Gravrättsinnehavaren kan uppdra åt Täby församling att sköta graven mot en fast avgift, som fastställs av kyrkofullmäktige.

Gravsättning

Önskar de anhöriga att prästen ska medverka vid gravsättning av urna efter begravningsgudstjänsten så ingår det i prästens åtagande. Dagar och tider för sådana gravsättningar är varierande och följer inget schema för prästerna.

Klockringning vid gravsättning

Vid gravsättning på kyrkogården vid Täby kyrka förekommer klockringning om de anhöriga så önskar. Det gäller vid gravsättningar av kyrkotillhöriga.

Processionsbärning och bärarlaget

Då gravsättning av kista eller urna följer direkt efter en begravningsgudstjänst kallas den utbärningen för processionsbärning och ingår i församlingsverksamheten. Andra transporter av kistor och urnor ingår i begravningsverksamheten.

Medling vid tvister

Begravningslagen stadgar följande om medling vid tvister:

Om de efterlevande inte kan enas om kremering skall ske eller om gravsättningen, skall huvudmannen för begravningsverksamheten på den ort där den avlidne senast var folkbokförd på begäran medla mellan parterna (*Begravningslagen, 5 kap., 3§*)

I Täby församling medlar chefen för begravningsverksamheten vid sådana tvister.

Sorgestöd

Täby församling erbjuder sorgestöd i form av samtalsgrupper som leds av någon av församlingens medarbetare. I den information som skickas tillsammans med bokningsbekräftelsen från bokningen ska det framgå att Täby församling erbjuder grupper för sorgestöd. En av församlingens medarbetare skickar via bokningen ut inbjudan till sorgestödsgrupper enligt gällande rutiner.

Allhelgonahelgen

Inför allhelgonahelgen varje år inbjuder bokningen de dödsbon församlingen haft kontakt med under året till särskilda gudstjänster. Inbjudan undertecknas av kyrkoherden.

Under allhelgonahelgen finns medarbetare från kyrkogården och församlingsverksamheten på plats för att ta emot människor, svara på frågor och ge vägledning på olika sätt.

Information om begravningsverksamheten

Täby församling aktualiserar hur en begravning går till och om begravningsverksamheten i en mängd olika sammanhang.

Församlingens anställda och ideella medarbetare, samt förtroendevalda, förutsätts kunna ge grundläggande information om begravningsgudstjänsten enligt Svenska kyrkans ordning och Täby församlings sorgestödsgrupper.

Dessa riktlinjer gäller från den heliga Patriks dag, 17 mars 2021.

Michael Öjermo
Kyrkoherde

Maj 2018, uppdaterad mars 2023 och januari 2024

Begravningsgudstjänst i Täby församling, momentens ordningsföljd

Klockringning

Musik

Samlingsord

Psalm

Griftetal

* Överlåtelsen

Bibelläsning

Psalm (Musik)

Förbön

Herrens bön

Psalm

Avskedstagande

Slutbön

Välsignelsen

Musik

Sändningsord